

1. Nr inwentarza: 5997
2. Autor/rzy: Gabriela Zapolska (pseudonim Józef Maskoff)
3. **Tytuł egzemplarza: Tamten**
4. Inne wersje tytułu (wg afisza):
5. Tytuł oryginalny:
6. Autor przekładu:
7. Współpraca (autor adaptacji):
8. Słowa kluczowe: Gabriela Zapolska, *Tamten*, prapremiera, Tadeusz Pawlikowski
9. Data, miejsce, rok wydania [druki]:
10. Data utworzenia egzemplarza teatralnego: 1898
11. Typ zasobu: rękopis, egzemplarz teatralny
12. Oznaczenia, pieczęcie: Teatr Miejski w Krakowie, Biblioteka Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie
13. Noty (obsada, skreślenia): obsady, rozkład spektakli we Lwowie i Krakowie, znaki suflersko-inspicjenckie, skreślenia ołówkiem czarnym, czerwonym i niebieskim, notatki ołówkiem czarnym i niebieskim, rysunki dekoracji, szkice sytuacyjne, notatki suflera krakowskiego i lwowskiego
14. Język: polski
15. Opis fizyczny: s. 202, 247 x 190 mm, afisz 22 IX 1917 i 8-9 VI 1929
16. Lokalizacja oryginału: Archiwum Artystyczne i Biblioteka Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie
17. Prawa: domena publiczna
18. Inscenizacje powiązane:
 - a) Teatr, scena: Teatr Miejski/Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie, Teatr Miejski we Lwowie
 - b) Data/y premier/y: prem. 5.03.1898, wzn. 30.08.1898, 1.09.1899, 25.08.1900, 28.08.1901, 28.08.1905, 29.08.1906, 26.08.1907, 14.09. 1908, 26.08.1909, 8.06.1910, 26.08.1910, 29.08.1911, 22.09.1917, 8.06.1929; 17.06.1898 (Lwów)
 - c) Reżyseria: Tadeusz Pawlikowski (1898), Aleksander Zelwerowicz (1917), Roman Niewiarowicz (1929)

- d) Scenografia/kostiumy: [Jan Spitziar?, 1898], Mieczysław Różanski (1929)
- e) Autor muzyki: w 1898 r. wykorzystano m.in. *Warum* Roberta Shumanna
- f) Obsada/y:

General Horn – Stanisław Knake Zawadzki (1898, 1900), Józef Kotarbiński (1899), Marian Jednowski (1905, 1917), Marian Mariański (1908), Leopold Komornicki (1929)

Pułkownik Korniloff – Kazimierz Kamiński (1898, 1900), Stanisław Knake-Zawadzki (1899), Aleksander Zelwerowicz (1905, 1905-7, 1910, 1917), Edmund Weychert (1908-1911), Roman Niewiarowicz (1929)

Porucznik Botkin – Maksymilian Węgrzyn (1898, 1899 1908-1911), Bolesław Puchalski (1900), Józef Węgrzyn (1905), Edward Żytecki (1917), Jerzy Klimaszewski (1929)
Nikiforoff – Władysław Roman (1898, 1899), Bolesław Zawierski (1900), Aleksander Zelwerowicz (1901), Jerzy Leszczyński (1905), Bolesław Mierzejewski (1917), Ryszard Kierczyński (1929)

Kapitan Agafonoff – Antoni Siemaszko (1898, 1899), Hipolit Wójcicki (1900), Waław Szyborski (1898), Kamil Preisner (1905), Maksymilian Węgrzyn (1906, 1907), Waław Szyborski (1908-1910), Józef Leliwa (1929)

Porucznik Strelkoff – Ludwik Solski (1898, 1899, 1905-1910), Władysław Roman (11.12.1899), Józef Popławski (1900), Józef Sosnowski (1901, 1905), Włodzimierz Kosiński (1917), Władysław Krasnowiecki (1929)

General Prezes Teatrów – Hipolit Wójcicki (1898)

Kazimierz – Józef Śliwicki (1898), Andrzej Mielewski (1898/1899, 1906, 1907), Adam Wiślański (1905), Józef Węgrzyn (1908-1910), Aleksander Węgierko (1917), Tadeusz Burnatowicz (1929)

Bogdański – Andrzej Mielewski, Włodzimierz Sobiesław (wł. Bystrzyński) (1898/1899), Edmund Wirski wł. Edmund Weychert (1905; 8.12.1905 Sobiesław Bystrzyński, od 10.01.1906 Leonard Bończa), Marian Andruszewski (1906, 1907), Marcin Rydzewski (1908-1910), Wiktor Biegański (1911), Kazimierz Przysański (1917), Bronisław Dąbrowski (1929)
Józef – Józef Popławski (1898), Franciszek Frączkowski (1899, 1905; od 20.11.1905 Juliusz Osterwa), Czesław Krzyżanowski (1900), Alfons Fortwil (1906, od 20.09.1906 i w 1907 Władysław Grabowski), Antoni Różycki (1908-1910, od 30.12. 1908 Włodzimierz Miarczyński), Stanisław Jarszewski (1910), Zygmunt Nowakowski (1911), Bolesław Brzeski (1917)

Marian – Aleksander Bogusiński (1898), Bolesław Zawierski, Marian Jednowski (1898/899), Majzner (30.06.1899), Stanisław Stanisławski (1905) Karol Rdzawicz (1917), Józef Łubiakowski (1929)

Pani Wielhorska – Gabriela Zapolska (1898, 1898/1899), Ludwika Senowska (1898/1899), Helena Arkawin (1905, 1910), Sylwia Jutkiewicz (1909), Ada Kosmowska (1911, 1917, 1929)

Marta – Tekla Trapszówna (1898, 1898/1899), Maria Przybyłko (21.04.1898), Paulina Czechowska (1898/1899), Miriam (8-22.05.1899), Janina Janiczówna (1905), Maria Brodzka (1907), Maria Majdrowiczówna (1917), Zofia Barwińska (1929)

Anna – Wanda Siemaszkowa (1898, 1898/1899, 1900), Konstancja Bednarzewska (1898/1899), Helena Sulima (1901), Stanisława Wysocka (1905), Iza Korecka (20.05.1907), Maria Morozowiczówna (1911) Róża Łuszczkiewiczówna (1917), Zofia Jaroszevska (1929)

Julia – Faustyna Krysińska (1898, 1898/1899, 1906-1911), Julia Otrembowa (2.04.1899), Paulina Czechowska (1900), Maria Sokolicz (1905), Janina Zarzycka (1910-1911), Zofia Czaplińska (1917), Zuzanna Zalewska (1929)

Zosia – Maria Jeremi (1898, 1899, 1905), Sylwia Jutkiewicz (24.11.1898), Ewa Przyborowska (1906, od 11.01.1907 Maria Brodzka), Jadwiga Orlicz (1908; 11.10 Aniela Łomska, od 30.12. Olga Lysowska), Aniela Łomska (1911) Jadwiga Drzewiecka (1917), Helena Galińska (1929)

Maria – Irena Pomian (1898), Maria Przybyłko (1.11.1898), Olga Teodorowicz (1899), Maria Sznage (1900), Anna Walewska (1901) Helena Łazarewicz (1905), Leokadia Pancewiczowa (1917), Celina Niedźwiecka (1929)

Kobieta I. – Bronisława Wolska (1898, 1899, 1905), Jadwiga Turowiczówna (1911), Antonina Walczakowa (1917), Krystyna Ankiewicz (1929)

Kobieta II. – Ludwika Senowska (1898), Józefa Kochanowska (1899), Bronisława Janikowska (1900) Wanda Janowska (1905), Helena Zawilowska (1906), Maria Sokolicz (1907), Stanisława Ślubicka (1908-1911), Antonina Janikowska (1917), Irena Osuchowska (1929)

Kobieta III. – Helena Teodorowicz (1898), Anna Walewska (1899), Bronisława Janikowska (1905), Leonia Barwińska (1908, od 30.12. Zofia Kopczewska), Maria Sokolicz (1909-1911) Helena Zahorska (1917), Julia Romowicz (1929)

Kobieta IV. – Józefa Kochanowska (1898), Antonina Walczakowa (1905), Seweryna Broniszówna (1911)

Kultiapkin – Leon Stępowski (1898, 1905), Michał Przybyłowicz (1899), Zygmunt Noskowski (1917), Wacław Szymborski (1929)

Aktor – Bolesław Puchalski (1898)

Matałkowska – Paulina Wojnowska (1898, 1899), Józefa Wójcicka (1901), Józefa Modzelewska (1905, 1917), Antonina Kłońska-Sauerowa (1929)

Kasjerka – Seweryna Sumper (1898, 1899), Paulina Czechowska (1908, 1909-1910, od 30.12.1908 Barbara Krzewińska), Otylia Szlezakówna (1917), Helena Zelwerowiczówna (1929)

Józia – Maria Koźmin (1898), Maria Przybyłko (1899), Janina Zarzycka (1917), Maria Treszczyńska (1929)

Mania – Maria d'Ylier (1898), Helena Górską (1899), Miriam (1900) Emilia Czajkowska (1917), Ludmiła Miodońska (1929)

Klocia – Maria Filipi (1898, 1899), Gawlikowska (1900), Maria Kwiecińska (1917), Maria Klimaszewska (1929)

Wierciołek – Bolesław Zawierski (1898, 1899), Julian Strycharski (1900), Stanisław Jarniński (1917), Stanisław Kwaskowski (1929)

Frajman – Grzegorz Senowski (1898, 1899, 1917), Władysław Surzyński (1929)

Służąca – Józefa Wójcicka (1898, 1899), Helena Czarnecka (1917), Anna Walewska (1929)

Semipudoff – Marcei Zboiński (1898), Bolesław Puchalski (1899, 1917), Rudolf Segeny (1900), Władysław Kaczmarek (1929)

Żandarm I. – Józef Motyczyński (1917)

Listonosz – Radomski (1898), Mieczysław Skalski (1899), Iwonicki (1900), Mieczysław Mysłowicz (1917)

Komisarz cyrkułu – Rahoza, Ferdynand Sarnowski (1900)

Gość I. – Juliusz Jejde (1898, 1899), Wiktor Bojnarowski (1917)

Gość II. – Rudolf Segeny (1898), Ferdynand Sarnowski (1899), Zygmunt Biesiadecki (1917)

Gość III. – Bogusz (1898), Stanisław Skalski (1899, 1917)

Pułkownik – Anastazy Trapszo, Leon Stępowski (1898/1899), Sobiesław Bystrzyński (1905), Antoni Siemaszko (1911), Józef Sosnowski (1917), Zygmunt Kułakowski (1929)

- g) Identyfikacja ingerencji (autorzy ingerencji, rodzaj – np. suflerskie, reżyserskie, inspicjenta): egzemplarz reżysersko-suflersko-inspicjencki
- h) Opis powiązanych inscenizacji:

Egzemplarz użytkowany był głównie w czasie gościnnych występów krakowskiego teatru we Lwowie (17-25.06.1898), a następnie w latach 1898-1912 i w 1929 roku w Krakowie. *Tamten* był jednym z największych hitów repertuarowych teatru krakowskiego, dorównywał popularnością późniejszemu *Weselu*. Nie dziwi więc, że właśnie ten utwór, napisany przez G. Zapolską pod pseudonimem, podbił również Lwów. Lwowskie występy trupy Pawlikowskiego m.in. w tym spektaklu wzmocniły renomę zespołu oraz przekonanie o reżyserskich talentach dyrektora. Spektakl był pełen misternie zaaranżowanych scen zbiorowych (w kawiarni warszawskiej, w domu warszawskich studentów), doskonale podpatrzono typy carskich żandarmów i agentów, jak i spisującej młodzieży. Liczne wznowienia przedstawienia w Krakowie za kolejnych dyrekcji: J. Kotarbińskiego, L. Solskiego – świadczą o sile utworu oraz niesłabnącym zainteresowaniu publiczności (także tej przyjeżdżającej z innych zaborów). Dawano spektakle na specjalne, charytatywne okazje: 9.05.1898 – na dochód kolonii wakacyjnych, 30.04.1899 – na dochód personelu robotniczego teatru, 2.06.1899 na dochód Towarzystwa Dobroczynności. W 1898 i 1899 r. z okazji gościnnych występów Bednarzewskiej, Śliwickiego, Zapolskiej i na pożegnanie Kamińskiego, legendarnego odtwórcy Koniołowa. Spektakl też chętnie powtarzano w serii popołudniówek dla mnie zamożnej publiczności. Ta passa sceniczna ustaje wraz z I wojną światową, później melodramat polityczny Zapolskiej wyraźnie traci świeżość, przedstawienie z 1929 r. było już raczej repertuarową ciekawostką.

- i) Uwagi:

Egzemplarz suflersko-inspicjencki z prapremiery 5.03.1898 zachował się w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej (BJ rkps 6746). Drugi egzemplarz powstał z okazji występów trupy krakowskiej we Lwowie. Dwa afisze z 1917 i 1929. Obsady z okresu 1898-1929. Szkice sytuacyjne do scen zbiorowych. Liczne wpisy suflerskie i inspicjenckie. Kalendarium przedstawień we Lwowie (29.05-25.06. 1898) oraz w Krakowie od 29.05.1898 do 14.06.1929.

Opracowanie: Dorota Jarząbek-Wasyl

Opis merytoryczny do egzemplarza teatralnego zdigitalizowanego w ramach projektu digitalizacyjnego Cyfrowe Arcydzieła Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie ("CATS") - etap I, **Dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach zadania KULTURA CYFROWA 2021.**